

ΟΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΟΥΣΙΑ ΤΗΣ ΠΛΗΘΩΡΑΣ (INFLATION)

ΥΠΟ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΒΕΖΑΝΗ

I. Ἐνφ ἡ πληθώρα ὡς φαινόμενον ἢ μᾶλλον ὡς σύνθεσις φαινομένων εἶναι τι τὸ ὑπὸ πάντων κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον νοούμενον, εἶναι ἡ πληθώρα ὡς ἔννοια, τί τὸ τελείως ἀκαθόριστον ἀκόμη.

Τὰ φαινόμενα ὑψωσις τῶν τιμῶν—αὐξησις τοῦ ἐν κυκλοφορίᾳ χρήματος—ἀναγκαστικὴ κυκλοφορία—αὐξησις τῶν πατώσεων—ἐλάττωσις τῶν καταθέσεων—αὐξησις τῆς ταχύτητος κυκλοφορίας τοῦ χρήματος—εὐρίσκονται ἐν τῇ πραγματικότητι τόσον ἀλληλένδετα ὥστε θὰ ἠδύνατό τις ἐκ τῆς ὑπάρξεως τοῦ ἑνὸς μετὰ μεγάλης πιθανότητος νὰ συμπεράνη τὴν ὑπαρξίν τῶν ἄλλων.

Ποιὸν ὅμως ἐξ ὧν αὐτῶν τῶν φαινομένων εἶναι ἐκεῖνο τὸ ὅποιον κατ' ἐξοχὴν νοούμεν λέγοντες πληθώραν; ποῖον εἶναι ἐκεῖνο τὸ ὅποιον νὰ νοοῦν ὑπ' αὐτῶν τὸν ὄρον ὅλοι ἀνεξαιρέτως καταυθύνσεως ἐπιστημονικῆς καὶ τὸ ὅποιον νὰ ἦ αἰτία τῶν ὑπολοίπων φαινομένων, νὰ συμπεριλαμβάνη δηλ. τὰ ἄλλα;

II Πρὶν ἢ εἰσελθῶμεν εἰς τὸ κύριον θέμα μας θὰ ἐξετάσωμεν τὰς γνώμας τῆς σημερινῆς ἐπὶ τοῦ ζητήματος φιλολογίας. Εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς δυνάμεθα νὰ παρατηρήσωμεν ὅτι οἱ πλείστοι ἀποφεύγουν νὰ δώσουν ὀρισμὸν τῆς πληθώρας.

Ὁ Kurt Singer ἐν ἄρθρῳ του «*Inflation*» ἐν τῷ Handwörterbuch der Staatswissenschaften vierte Auflage Bd V. οὐ ἡ ἐκδοσις δὲν ἐταλείωσεν ἀκόμη λέγει S. 444 ὅτι ἡ ἔννοια τῆς λέξεως εἶναι ἐπαμφοτερίζουσα· ἀκόμη καὶ παρὰ τῷ ἴδιῳ συγγράφει ἀνευρίσκει τις τὴν λέξιν χρησιμοκλιουμένην ὅτι μὲν ὡς ὑψωσίν τῶν τιμῶν λόγῳ πληθώρας χαρτονομίσματος, ὅτι δὲ ὡς ἐκδοσίν χαρτονομίσματος ἕνεκα ἀναγκαστικῆς κυκλοφορίας.

Ὁ Helfferich ἐν τῷ περιφήμῳ ἔργῳ του, «*Das Geld*» 1923 σελ. 599-600 λέγει ὅτι ἔχομεν Inflation ὅταν «Ἡ κυκλοφορία τοῦ χρήματος λόγῳ ἐκδόσεως χαρτονομίσματος αὐξήσῃ ὑπὲρ τὰς οἰκονομικὰς ἀνάγκας τῆς χώρας».

Ὁ Gustav Cassel ἐν τῇ μελέτῃ του «*Das Geldproblem der Welt*» 1920 ἦν συνέταξε τῇ προσκλήσει τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν, Γερμανικὴ Μετάφρασις, Erste Denkschrift, μεταχειρίζεται τὸν ὄρον Inflation ὡς «δημιουργίαν ἐκ μέρους τοῦ Κράτους χρήματος πρὸς κάλυψιν τῶν ἀναγκῶν του» (σελ. 17—18). Εἰς τὸ τέταρτον κεφάλαιον

ἀσχελούμενος ἐκτενέστερον μὲ τὸν ὅρισμόν τῆς πληθώρας ἀναφέρει τὸν ὅρισμόν ὃν ἔθεσε τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς καθ' ὃν Inflation εἶναι τὸ σύστημα ἐκεῖνο ὅπερ εὐρύνει τὰς τραπεζιτικὰς πιστώσεις δυσανάλογως μὲ τὴν ἀξίαν τῆς παραγωγῆς. Λεγόμενος ὁ Cassel τὸ ὄρθόν τοῦ ἀνω ὁρισμοῦ χωρίζει τὴν ἔνωσαν Inflation εἰς Inflation ὑπὸ τὴν στενὴν καὶ Inflation ὑπὸ τὴν εὐρείαν τῆς λέξεως σημασίαν.

Inflation ὑπὸ τὴν στενὴν τῆς λέξεως σημασίαν εἶναι ἡ ἀξίαις τῆς ποσότητος τοῦ χρήματος προϋποτιθεμένου ὅτι ἡ ἀξίαις αὕτη δὲν ἰσοφαιρῆται ἀπὸ τὴν ἀξίαν τῶν ἐμπορευμάτων ἕτινα θὰ ἀνταλλαγῶν μὲ τὸ ποσὸν τοῦ χρήματος ὅπερ εὐρίσκεται εἰς τὴν διαθέσιν μας (').

Inflation ὑπὸ τὴν εὐρείαν τῆς λέξεως σημασίαν εἶναι ἡ ὑψώσεις τῶν τιμῶν. Δίδει ἀπὸ ἀπόψεως Ποσοτικῆς Θεωρίας δύναται νὰ ἐπιφέρει ὑψώσιν τῶν τιμῶν καὶ ἡ μὴ μείωσις τῆς ποσότητος τοῦ χρήματος εἰαν μειωθῇ τὸ ποσὸν τῶν ἐμπορευμάτων ὅπερ πρόκειται νὰ ἀνταλλαχθῇ ἀντ' αὐτοῦ (σελ. 28—29).

Ὁ Wagemann ἐν τῷ βιβλίῳ τοῦ «*Allgemeine Geldlehre*» 1923 δὲν δίδει ὅρισμόν τῆς Inflation φαίνεται ὅμως ὅτι θεωρεῖ Inflation τὴν ἐκδοσιν χαρτονομίσματος. Εἰς τὴν σελ. 296 λέγει τὰ ἑξῆς : «Αὕτη ἡ τρομερὰ πτώσις βαίνει παραλλήλως μὲ μίαν χυδραϊκὴν Inflation. Ἐν τούτοις ὡς ἀπέδειξεν ὁ Keynes ἡ πτώσις τῆς ἀξίας τοῦ χρήματος ἔδειξε πολὺ ταχύτερον ἢ ἡ ἀξίαις τοῦ κυκλοφοροῦντος χαρτονομίσματος».

Ὁ Melchior Palyi ἐν ἀρθρῷ του ἐπιγραφομένῳ «*Das Wesen der Inflation*» ἐν τῇ Erinnerungsgabe für Max Weber 1923 ἐξετάζει ἐνδελεχῶς τὸ ζήτημα τοῦτο. Ἡ οὐσία τῆς πληθώρας ἐγκυριεῖται κατ' αὐτὸν ἐν τῷ γεγονότι τῆς πληθύνσεως τῆς ποσότητος τοῦ χρήματος, τῆς δημιουργίας νέας ἀγοραστικῆς δυνάμεως (νέα εἶναι ἐκείνη ἣτις ἐπιδρᾷ ἐπὶ τῶν τιμῶν σελ. 342). Ποῖα ὅμως ἀγοραστικὴ δύναμις εἶναι νέα ; Νέα φαίνεται ὅτι εἶναι καὶ ἡ ἐκτακτος πίστωσις ἣτις χορηγεῖται ἐνπεριπτώσει θρομηρίας. Καὶ ὅμως αὕτη δὲν εἶναι νέα. Ποῖον εἶναι τὸ κριτήριον τῆς νέας ἀγοραστικῆς δυνάμεως αὐτὸ εἶναι τὸ πρόβλημα. Τὸ κριτήριον τοῦτο εἶναι τὰ ἔξοδα παραγωγῆς. Ἀπὸ ἀπόψεως παραγωγῆς τότε ὑπάρχει πληθώρα εἰαν τὰ ἔξοδα τῆς ἀποκτῆσεως τοῦ χρήματος εἶναι μικρότερα τῆς ἀξίας του ἐν τῇ ἀγορᾷ. Ἀπὸ ἀπόψεως καταναλώσεως εἰαν ἡ ἱκανοποίησις ἀναγκῶν εἶναι ἐνατη

(1) Συμφώνως μὲ τὴν Ποσοτικὴν Θεωρίαν ἣς ἀπαδός εἶναι ὁ Cassel μὴ ἐπαρκομένης ἀναλόγου ἀξίσεως τῆς ποσότητος τῶν ἐμπορευμάτων ἢ αὐτῆσι τῆς ποσότητος τοῦ χρήματος θὰ ἐπιφέρει ἕμμεσον ὑψώσιν τῶν τιμῶν.

χωρίς παραίτησιν ἀπὸ ἄλλα ἀγαθὰ, ὅταν δηλ. ἡ ὀριακὴ χρησιμότης τῆς θυσίας εἶναι μικροτέρα τῆς ὀριακῆς χρησιμότητος τοῦ χρήματος. Οὕτω φθάνει εἰς δεύτερον ὄρισμόν τῆς πληθώρας ἣτις εἶνε ἡ δημιουργία ἀγοραστικῆς δυνάμεως εἰς τρόπον ὥστε τὰ ἐξοδα νὰ εἶναι μικρότερα ἀπὸ τὴν ἀγοραστικὴν δύναμιν τοῦ δημιουργηθέντος μέσου πληρωμῆς.

Τοῦτο ἀναλύει περαιτέρω ἀναπτύσσων τὰ τῆς πληθώρας εἰς τὰ διάφορα νομισματικὰ συστήματα.

Ἐπὶ χρυσοῦ νομισματικοῦ συστήματος χωρεῖ πληθώρα ὅταν τὰ ἐξοδα ἀποκτῆσεως τοῦ χρυσοῦ ὡς ἐπὶ τῆς μεθόδου τῆς πλύσεως εἶναι ἐλάχιστα. Σήμερον ὅμως ὁπότε ὁ χρυσοῦς ἀποκτᾶται μόνον εἰς τὰ μεταλλεῖα καὶ τὰ ἐξοδα τῆς παραγωγῆς του εἶναι μεγάλα ὁ κίνδυνος τῆς πληθώρας ἐπὶ χρυσοῦ νομισματικοῦ συστήματος εἶναι ἐλάχιστος.

Καὶ ἐπὶ χαρτείνου νομισματικοῦ συστήματος τῶν ἐξόδων τῆς παραγωγῆς ὄντων ἴσων τῇ μηδενί ὁ κίνδυνος τῆς πληθώρας εἶναι ἄμεσος. Ὡς πρὸς τὴν πιστωτικὴν πολιτικὴν τονίζει: ὅτι θὰ ὑπάρχῃ πληθώρα ὅταν ὁ τόκος προεξοφλήσεως εἶναι μικρότερος τοῦ τρεχόντος τόκου (Σελ. 347).

Πῶς συμβιδάζονται ὅμως οἱ ἀνωτέρω δύο ὄρισμοὶ τῆς πληθώρας; Ἔνεκα δύο λόγων α) Ἡ ἐξία τοῦ χρήματος δὲν δύναται μόνιμος νὰ κατέλθῃ κάτω τῶν ἐξόδων παραγωγῆς ἕλλως ἢ παραγωγή θὰ σταματήσῃ (σελ. 346). β) Τὰ ἐξοδα τὰ ὅποια γίνονται διὰ τὴν παραγωγὴν νέας ἀγοραστικῆς δυνάμεως σημαίνουν καταστροφὴν παλαιᾶς (!). Ὁ τρόπος καθ' ὃν ὁ Palyi σχηματίζει τὸ δεύτερον τοῦτο συμπέρασμα παραμένει ἀγνωστός. Ἡ κοινὴ λογικὴ μᾶς λέγει ὅτι τὰ παραγωγικὰ ἐξοδα σημαίνουν καταστροφὴν ἀπαρροφύματός καὶ ἔχει χρήματος, συνεπῶς φέρουν ἀντίθετα ἀποτελέσματα τῶν ὄσων προεξοφλεῖ ὁ Palyi). Ἔνεκα καὶ τῶν δύο λόγων τὰ παραγωγικὰ ἐξοδα ἐπιδρῶν ἐπὶ τῆς ποσότητος τοῦ χρήματος ἣτις ἀποτελεῖ τὸ κριτήριον τῆς ἢ μὴ πληθώρας.

Ὁ Diehl ἐν τῇ μελέτῃ του «*Über den Einfluss der Geldvermehrung auf die Steigerung der Preise und den Stand der Valuta*» ἐν τῷ βιβλίῳ του «*Über Fragen des Geldwesens und de Valuta* 1921 ὀρίζει ἐν τῇ σελίδι 66 τὴν πληθώραν ὡς τὴν ὑψώσιν τῶν τιμῶν ἣτις προκαλεῖται ἐκ τῆς ὑπὲρ τὸ ὅρον πληθύνσεως τῶν μέσων πληρωμῆς». Ἐν τῇ ἰδίᾳ του μελέτῃ λέγει ὅτι ὁ Bendixen τὸν ἀντικρούει ὑποστηρίζων ὅτι ἡ πληθώρα εἶναι ὑπερβολικὴ δημιουργία χρήματος. Ὁ Diehl ἐν συνειδήσει τῶν δυσκολιῶν τῶν ἐμπνευζομένων διὰ τὸν ὄρισμόν τῆς πληθώρας τονίζει σελ. 82—83 ὅτι τὸ οὐσιῶδες τῆς πληθώρας ἐγκτεῖται ἐν τῇ ὑψώσει τῶν τιμῶν ἣτις προκαλεῖται ἐκ τῆς αὐξήσεως τῶν μέσων πληρωμῆς.

Ὁ Prion ἐν τῷ βιβλίῳ του «*Inflation und Geldentwertung*» 1919 ὀρίζει ὡς Inflation (σελ. 3) «τὴν ἐξολθισιν τῶν ποσοτήτων ἀγοραστικῆς δυνάμεως τῶν ἐπι μέρει οἰκονομίων». Προχωρῶν ἀναλύει διατι ἀποκρούει τὸν ὄρισμὸν τῆς πληθώρας ὡς ἀξήσεως τοῦ ἐν κυκλοφορίᾳ χρήματος ὅστις ἱστορικῶς δικαιολογεῖται. Ὅσονδῆποτε λέγει καὶ εὐρίως νὰ σύρωμεν τὰ ὄρια τῆς ἐννοίας «χρῆμα» καὶ νὰ περιλάβωμεν εἰς αὐτὸ ὅλα τὰ εἶδη τοῦ πιστωτικοῦ χρήματος (χρεοπιστώσεως) δὲν δυναμέθα νὰ περιλάβωμεν εἰς αὐτὸ τὴν Προσωπικὴν Πίστιν ἣτις παίζει μεγάλον ρόλον εἰς τὴν ἀγορὰν τῶν ἐμπορευμάτων κυρίως εἰς τὸ Ἐμπόριον καὶ τὴν Βιομηχανίαν καὶ ἣτις στηρίζεται οὐχὶ ἐπὶ τοῦ εἰσοδήματος ἀλλ' ἐπὶ τοῦ Κεφαλαίου (σελ. 16). Ἀφ' ἑτέρου, λέγει, μίξ δημιουργία χρήματος δὲν σημαίνει συγχρόνως ἀξῆσιν τῆς ἀγοραστικῆς δυνάμεως δεδομένου ὅτι ὁ θησαυρισμὸς εἶναι δυνατός (σελ. 14—15). Ὁ Prion ὑποστηρίζει αὐτὸν τὸν ὄρισμὸν διότι δέχεται ὅτι ἡ πτώσις τῆς ἀξίας τοῦ χρήματος προέρχεται ἀπὸ τὴν ἀξῆσιν τοῦ εἰσοδήματος τῶν οἰκονομῶν τὸ ὅποιν ἀποκτᾶ σὺν τῇ ἀξῆσει μικροτέραν ἀξίαν διὰ τὸν κάτοχον, καὶ ἔχει μηχανικῶς ἀπὸ τὴν ἀξῆσιν τῆς ποσότητος τοῦ χρήματος (1) (σελ. 17—18).

Εἰς τὰ ὑπὸ τοῦ Prion λεγόμενα δυνάμεθα νὰ παρατηρήσωμεν ὅτι ὁ ὑπ' αὐτοῦ χωρισμὸς τῆς πληθύνσεως τοῦ χρήματος ἀπὸ τὴν ἀξῆσιν τῆς ἀγοραστικῆς δυνάμεως τῶν Οἰκονομῶν δὲν εἶναι δυνατός. Τὸ ἐπιχείρημα του εἶναι μέρος τῆς ἀγοραστικῆς δυνάμεως ὀφείλεται εἰς τὴν προσωπικὴν πίστιν ἣτις δὲν ἀποτελεῖ χρῆμα εἶναι ἐσφαλμένον διότι καὶ ἡ προσωπικὴ πίστις θὰ ἐλάττωθῃ δι' ἀλλαγῆς αὐτῆς πρὸς ἐμπόρευμα θὰ ὑπαχθῇ ἄρα εἰς τὴν εὐρείαν ἐννοίαν τοῦ χρήματος. Ὅσον ἀφορᾷ τὸ δεύτερον εἶναι δημιουργία χρήματος δὲν σημαίνει δημιουργίαν ἀγοραστικῆς δυνάμεως εἶναι τοῦτο ἐσφαλμένον διότι τοῦτο ἀντίκειται εἰς τὸν ὄρισμὸν τοῦ χρήματος συμφῶν, μὲ τὸ ὅποιν χρῆμα εἶναι τὸ γενικὸν μέσον πληρωμῶν καὶ μέτρον ἀξιών. Ἐάν τὸ χρῆμα δὲν δύναται νὰ ἀνταλλάχθῃ πρὸς ἀγαθὰ δὲν εἶναι ἀγοραστικὴ δύναμις, τότε δὲν εἶναι χρῆμα.

Θησαυρισμὸς δύναται νὰ ὑπάρξῃ μόνον ἀφοῦ τὸ χρῆμα παρουσιασθῇ ὡς ἀγοραστικὴ δύναμις εἰς τὴν ἀγορὰν, ἀλλὰ καὶ αὐτός δὲν παίζει πρακτικῶς κανένα ρόλον διότι δὲν ἀπαντᾷται εἰμὴ εἰς σπανιωτάτας περιπτώσεις καὶ εἶναι ἐλάχιστος ἀπέναντι τοῦ συνόλου τῶν συναλλαγῶν.

Δὲν ὑπάρχει ἕρα διαφορά μεταξὺ ἀξῆσεως τῆς ἀγοραστικῆς δυνά-

(1) Γῆν τοιαύτην περὶ ἀξίας τοῦ χρήματος θεωροῦν διετύπωσαν ἐπὶ τῇ βάσει τῆς θεωρίας περὶ ἀξίας τῆς Αὐστριακῆς Σχολῆς κυρίως ὁ v. Zwiédneck S ü denhorst καὶ ὁ Liefmann.

μωσ των οικονομικών και αύξησης του χρήματος. Μόνον ο όρισμός της Inflation ως ύψωσης των τιμών είναι ως είπομεν παρά τῷ Fignon διάφορος του συνήθως δεδομένου δεδομένου ότι παρά τῷ Fignon ἡ ποσότης του χρήματος εξασκεί μέσῳ τῆς αύξησης του εισοδήματος τὴν ὑψωτικὴν τῆς ἐπίδρασιν ἐπὶ των τιμών ἐνῶ ἡ ἄλλη δέχεται ἀμεσῶν ἐπίδρασιν τῆς αύξησης τῆς ποσότητος του χρήματος ἐπὶ των τιμών.

Ὁ J. M. Keynes ἐν τῷ ἔργῳ του «*Ein Traktat über Währungsform*» μετάφρασις ἐκ τοῦ Ἀγγλικοῦ 1924 (σελ. 4) λέγει τὰ ἑξῆς σχετικῶς μετὰ τὴν Inflation.

«Ἀπὸ τοῦ 1914 μέχρι τοῦ 1920 ἠδέχθη εἰς Ἑλλάς αὐτὰς τὰς χώρας ἡ προσφορά χρήματος διὰ τὰ ἔξοδα ἐν σχέσει μετὰ τὴν προσφορὰν εἰς ἐμπορεύματα διὰ παραγαλλίας, ἑλ. ὑπέστησαν ταῦτα μίαν Inflation». Ἐπίσης εἰς τὴν σελίδα 42 τοῦ αὐτοῦ ἔργου χαρακτηρίζεται ὡς Inflation ἡ δημιουργία ὑπὸ τοῦ Κράτους νέας ἀγοραστικῆς δυνάμεως χάριν των ἀναγκῶν του. Οὕτω δυνάμεθα νὰ εἰπώμεν ὅτι κατὰ τὸν Keynes Inflation εἶναι ἡ παρά τοῦ Κράτους δημιουργία χρήματος, ἀγοραστικῆς δυνάμεως, (ἥτις λόγῳ τῆς μὴ ταυτοχρόνου αύξησης τῆς προσφορᾶς ἐμπορευμάτων κατὰ τὴν Ποσοτικὴν Θεωρίαν) γίνεται αἰτία ὑψωσης των τιμών.

Ὁ Robertson ἐν τῷ βιβλίῳ του «*Das Geld*» μετάφρασις ἐκ τοῦ Ἀγγλικοῦ 1924 δὲν δίδει ὄρισμόν τῆς Inflation. Ἐν τούτοις ὀνομάζει θεωρίαν τῆς πληθώρας (Inflationstheorie) ἐκείνην ἥτις ἐξηγεῖ τὴν ὑψωσιν των τιμών ἐκ τῆς αύξησης του ἐν κυκλοφορίᾳ χρήματος (σελ. 82 - 83) καὶ τῆς αύξησης τῆς πιστωτικῆς κυκλοφορίας (σελ. 96). Ὀνομάζει ἄρα Inflation τὴν δημιουργίαν ἀγοραστικῆς δυνάμεως, ὁπερ οὗς δὲ τῆς θεωρίας τῆς πληθώρας ἐκείνους εἰσιν ἐξηγοῦν τὴν ὑψωσιν των τιμών ἐκ τῆς Inflation.

Ὁ Καλιτσουνάκις ἐν τῇ «*Θεωρίᾳ τοῦ χρήματος καὶ Πολιτικῇ τῆς νομισματικῆς ἐξυγιάνσεως*» 1926 (σελ. 19—20 ἀσπάζεται ὄρισμόν τῆς πληθώρας ὅμοιον μετὰ τὸν ὑπὸ τοῦ Diehl περίπου προτεινόμενον. Διὰ τὸν Καλιτσουνάκιν εἶναι ὁ πολλαπλασιασμός τῶς μέσῳ πληρωμῆς τὸ οὐσιώδες στοιχείον τῆς πληθώρας ἐξ οὗ ἀπορρέει ἡ ὑψωσιν των τιμών».

Ὁ Yves Guyot ὀνομάζει ἐν τῇ μελέτῃ του «*Le Retour à l'or et la réparation du Franc*» Revue Economique Internationale 16 Vol III 1924 Inflation «τὴν τέχνην τοῦ δημιουργεῖν ἀξίαν (ἀγοραστικὴν δυνάμιν) ἐκ τοῦ μηδενός.»

Ὁ Jean Sancerly ἐν τῷ βιβλίῳ του «*Le retour à l'or dans le regimes Monetaires après la Guerre*» 1925 (σελ. 47) ὀρίζει τὴν Infla-

ίσιον ως «τὴν ὑπεραφθόνειαν τοῦ νομίσματος τὴν ἐκδηλουμένην διὰ τῆς γενικῆς ὑψώσεως τῶν τιμῶν».

Ὁ Georges Valois ἐν ὑπομνήματι τοῦ πρὸς τὸν Γάλλον ὑπουργὸν τῶν Οἰκονομικῶν Fr. Marsal ἐπιγραφομένου *Inflation et Deflation* καὶ περιχομέτω ἐν τῷ βιβλίῳ «la Monnaie saine tuera la vie chère» 1920 δὲν ὀρίζει τί σημαίνει Inflation, νοεῖ ἕμως ὅπ' αὐτὸν τὸν ὄρον: τὴν ἀύξησιν τῆς ποσότητος τοῦ χρήματος, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ διαφορῶν χωρίων. Εἰς τὴν σελ. 40 λέγει π. χ. τὸ ἐξῆς: «Ἀντιθέτως πρὸς ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα ἐπαναλαμβάνονται συχνότατα ἡ πιστωτικὴ πληθώρα (Inflation) δὲν ὑπῆρξεν ἢ αἰτία τῆς ὑψώσεως τῶν τιμῶν».

III Ὅλοι οἱ ὄρισμοί οὗς διεξήλθομεν λαμβάνουν ὡς βάσιν δύο τινά: ἢ τὸ γεγονός τῆς ὑψώσεως τῶν τιμῶν λόγῳ πληθύνσεως τοῦ χρήματος ἢ τὸ γεγονός τῆς πληθύνσεως τοῦ χαρτονομίσματος. Αἱ δεύτεραι θεωρεῖται καταλήγουσιν καὶ αὐταὶ εἰς τὴν ὑψωσιν τῶν τιμῶν διότι οἱ ὑπερμαχοὶ τῶν ὡς ἄλλως τε καὶ οἱ ἴδιοι ὁμολογοῦσιν θεωροῦσιν τὴν πληθύνσιν τοῦ χρήματος αἰτίαν τῆς ὑψώσεως τῶν τιμῶν.

Ἄς ἐρευνήσωμεν νῦν τὴν οὐσίαν τῆς πληθώρας. Τὸ φαινόμενον τὸ ὁποῖον λέγεται πληθώρα εἶναι κυρίως (1) ἡ γενικὴ ὑψωσις τῶν τιμῶν, ἢ δυσανάλογος ὑψωσις τῶν τιμῶν τοῦ παρόντος (2) ἢ ἀύξησις τῆς ταχύτητος κυκλοφορίας τοῦ χρήματος, βαίνουσα παραλλήλως μὲ μίαν αὐξήσιν τοῦ ἐν κυκλοφορίᾳ χρήματος, ἢ ὑψωσιν τῶν τόκων, ἢ ἐλάττωσιν τῶν καταθέσεων κλπ. Τὰ φαινόμενα ταῦτα ὀφείλονται εἰς τὸ χρῆμα καὶ ἔχι: εἰς τὸ ἐμπόρευμα. Διότι μόνον τοῦτο εἶναι δέδαιον ἐπὶ τῆς διαταραχῆς ταύτης α) ὅτι τὸ ἑκάστου ἀντιμίχθη καὶ ὅτι τὸ μόνον τὸ ὁποῖον δύναται σήμερον, ἕνεκα τῆς οὐσίας του, νὰ ρυθμισθῇ εἶναι τὸ χρῆμα β) ὅτι: ἡ διατάραξις ὀφείλεται εἰς ἀνάμειξιν θεληθεῖσαν ἢ τις ἔστω καὶ ἂν δὲν ἐγινε προεξοφλεῖται παρὰ τῶν συναλλαττομένων τὸ χρῆμα, καὶ δὲν εἶναι μοιραῖον ἀποτέλεσμα Οἰκονομικῶν φαινομένων· συνεπῶς ἄρα δύναται νὰ ἀνασταλῇ.

Οἱ μέχρι τοῦδε ὄρισμοί θεωροῦσιν ὡς τὸ οὐσιωδέστερον τῶν φαινομένων τούτων, τὴν ὑψωσιν τῶν τιμῶν. Αὕτη συμπεριλαμβάνει διὰ τὰ ἄλλα οἰκονομικὰ φαινόμενα ὀφείλεται δὲ κατὰ τὴν ὁμέθυμον γνώμην ἔλθῃ εἰς τὴν πληθύνσιν τοῦ χρήματος. Ἰδωμεν νῦν κατὰ κόσμον ὁ ὄρισ-

1) Μία λεπτομερὴς ἐκθεσις καὶ περιγραφή τοῦ φαινομένου τῆς πληθώρας δὲν δύναται νὰ λάβῃ χώραν εἰς τὴν μελέτην ταύτην ἢς ὁ σκοπὸς εἶναι ἄλλος. Ἴδε σχετικὴν ἐκθεσιν παρὰ Καλιτσονάκι «Θεωρία τοῦ Χρήματος καὶ Πολιτικὴ τῆς Νομισματικῆς Ἐξυγιάνσεως» 1926.

2) Ἐπὶ τοῦ σημείου τούτου ἴδε ἀρίστην ἐκθεσιν J. M. Keynes Ein Traktat über Währungsform 1924 1 Kap.

μὸς οὗτος ἀποδίδει ἐλόκληρον τὸ φαινόμενον τῆς πληθώρας καὶ κατὰ πόσον εἶναι ἀμιγῆς παντὸς ὑποκειμενικοῦ στοιχείου.

Τὸ πρῶτον ἐλάττωμα τῶν μέχρι τοῦδε ὀρισμῶν, αἰτινες δλαὶ ἀνάγονται εἰς τὸν ἄνω τύπον ἔγκειται εἰς τὸ ὅτι ἐνῶ τὸ φαινόμενον πληθώρα σημαίνει ἀπλῶς ὅτι ἡ ἀλλαγὴ τῆς σχέσεως ἀλλαγῆς τοῦ χρήματος πρὸς τὸ ἐμπόρευμα ὀφείλεται εἰς τὸ χρῆμα, οὗτοι δηλοῦν ὅτι ἡ ἀλλαγὴ αὕτη ὀφείλεται εἰς τὴν πλῆθυνσιν τοῦ χρήματος. Βεβαίως ἡ πλῆθυνσις τοῦ χρήματος συμφώνως μὲ τὴν ποσοτικὴν θεωρίαν εἶναι ἡ γενεσιουργὸς αἰτία τῆς ὑψώσεως τῶν τιμῶν. Ἀλλὰ συμφώνως μὲ ἄλλην θεωρίαν τὴν θεωρίαν τῆς ἐμπροσυματικῆς ἀξίας τοῦ χρήματος, τὸ χρῆμα οἰκισθῆποτε φύσεως, ἀντλεῖ τὴν ἀξίαν του ἀπὸ τὴν πιθανότητα (Chance) νὰ ἀνταλλαγῇ ἀνεὶ ἐμπορευμάτος. χρυσοῦ. Δι' αὐτὴν θὰ πείσῃ ἡ ἀξία τοῦ χρήματος ἀνεξαρτήτως τῆς ἐν κυκλοφορίᾳ ποσότητος του, ἀφ' ἧς νεννηθῇ ἀμφιβολία ὡς πρὸς τὴν ἐξαργύρωσίν του. Ἐνταῦθα θὰ γίνοντο νὰ προσβληθῇ ἡ ἐξῆς ἀνεῖρησις: καὶ ἐπὶ τῆς θεωρίας τῆς ἐμπροσυματικῆς ἀξίας τοῦ χρήματος, ἡ πλῆθυνσις τῆς ποσότητος τῶν μέσων πληρωμῆς εἶναι ἐκαίνη ἧτις θὰ ἐπιδράσῃ διὰ τῆς ἐλαττώσεως τῆς ἐμπιστοσύνης τοῦ κοινοῦ ἐπὶ τὰς πιθανότητας ἐξαργυρώσεως, ἐπὶ τὴν ἀξίαν τοῦ χρήματος. Βεβαίως καὶ ἡ πτώσις τῆς ἀξίας τοῦ χρήματος καθότιν πλῆθυνσεως τῆς ποσότητος τούτου εἶναι μία τῶν δυνατῶν ἐκφάνσεων τῆς θεωρίας τῆς ἐμπροσυματικῆς ἀξίας. Ἀλλὰ εἶναι δυνατόν νὰ ὑπάρχουν καὶ ἄλλα: ὡς π.χ. ἀπλῶς καὶ μόνον ἡ ἐλάττωσις τῆς ἐμπιστοσύνης ἢ ἡ κινδηλοποίησις ὡς ἐγένετο ἐν Μεσαιῶνι, αἰτινες οὐδὲ ὅλως ἄπτονται τῆς ἐν κυκλοφορίᾳ ποσότητος τοῦ χρήματος. Αἱ μορφαὶ αὗται θὰ ἀπεκλείοντο ὑπὸ τοῦ επικρατοῦντος σήμερον ὀρισμοῦ τῆς πληθώρας. Συνεπῶς διὰ τοὺς ὅταδούς τῆς θεωρίας περὶ ἐμπροσυματικῆς ἀξίας τοῦ χρήματος ὁ ὀρισμὸς τῆς πληθώρας ὡς ὑψώσεως τῶν τιμῶν λόγῳ πλῆθυνσεως τοῦ χρήματος εἶναι ἀτορριπτέρος.

Τὸ δεῦτερον ἐλάττωμα τῶν μέχρι τοῦδε ὀρισμῶν ἔγκειται εἰς τὸ γεγονός ὅτι ἐν ἦσαν πλήρεις, δὲν ἀπέδιδον δηλ. ἐλόκληρον τὴν οὐσίαν τῆς πληθώρας. Ὡς ἀνωτέρω ἐλέγομεν ἐν τῶν οὐσιωδῶν χαρακτηρηστικῶν τῆς καταστάσεως ἧτις λέγεται πληθώρα εἶναι ἐκτός τῆς εἰσφορᾶς τῶν τιμῶν μεταξὺ παρελθόντος καὶ παρόντος καὶ ἡ δυσαναλογία τῆς ὑψώσεως τῶν τιμῶν τοῦ παρόντος. Μὲ τὸν ὀρισμὸν τῆς πληθώρας ὡς ὑψώσεως τῶν τιμῶν λόγῳ πλῆθυνσεως τοῦ χρήματος, ἀποδίδεται ἐλόκληρος ἡ οὐσία τοῦ φαινομένου; Λέγοντες «ὑψωσιν» αἱ συγγραφαὶ ἐνοῦν τὸ στατικὸν γεγονός τῆς ὑψώσεως, τὴν ὑψωσιν ὡς ἀποτέλεσμα κινήσεως. Δὲν ὑπάρχει ἕμως λόγος ἕστις νὰ μᾶς πείθῃ ὅτι ἐπειδὴ αἱ τιμαὶ εἶναι ὑψηλότεραι νῦν ἀπὸ ὅτι ἦσαν πρότερον θὰ εἶναι αὗται καὶ

δυσαναλόγως ύψηλαί εις τούς διαφόρους κλάδους της παραγωγής. Οι μέχρι τούδε όρισμοί είναι και έννεκα του λόγου τούτου έσφαλμένοι.

Ποιον όρισμόν λοιπόν νά δώσωμεν εις τό φαινόμενο; Πληθώρα τό όποιον ύπάρχει ανεξαρτήτως καταυθύνσεως έν τη Πολιτική Οικονομία, όρισμόν όμως όστις συγχρόνως νά έξαντιλή και την ούσίαν αυτού.

Ό όρισμός της πληθώρας δν προτεινομεν είναι ό εξής :

Η πληθώρα λέγεται ή γενική ύψώσεως των τιμών ή προακλουυμένη ύπό του χρήματος ή συντομώτερον ή πτώσεις της άξίας του χρήματος (1).

Άς αναλύσωμεν νυν τόν όρισμόν μας.

A') Πτώσιν της άξίας του χρήματος λέγοντες, δυνάμεθα νά νοήσωμεν ή ότι άντι μιας νομισματικής μονάδος λαμβάνομεν όλιγώτερα έμπορεύματα, ή τό αντίστοιχον του ότι δηλαδή άντι μιας μονάδος έμπορεύματος λαμβάνομεν περισσότερον χρήμα αξάνουν όηλ. αί τιμαί των έμπορευμάτων. Τό αντίστοιχον τούτο λαμβάνομεν ώς βάνιν. Τό γεγονός της ύψώσεως των τιμών είναι έν εκ των σπουδαιοτέρων χαρακτηριστικών της πληθώρας και περιέχεται ώς βλέπομεν έν τώ όρισμώ μας.

B') Έκ της διατυπώσεως του όρισμού φαίνεται ότι ή ύψώσις των τιμών όφείλεται εις τό χρήμα χωρίς ν' άναμιχθῆ εις αυτόν ούδέν στοιχείον, άναγκαστικώς ύποκειμενικόν, της έρμηγείας της πτώσεως της της άξίας τούτου.

Γ') Όρίζοντες την πληθώραν ώς την πτώσιν της άξίας του χρήματος νοοῦμεν ώς πτώσιν την κίνησιν πρὸς τά κάτω, ούχι δέ ύπάρξασαν τοιαύτην. Μόνον έπ' όσον ύφουδται και νυν αί τιμαί δυνάμεθα νά όμιλώμεν περι πληθώρας ώς καταστάσεως. Έάν ύψώθησαν και έσταμάτησαν λέγομεν ότι ύπήρξεν πληθώρα. Η δυναμική αυτή άποψις της έννοιας της πληθώρας ήν ούδαμοῦ βλέπομεν ήγουμένην (της ύψώσεως των τιμών θεωρουμένης παρά τη φιλολογία ώς άποτελέσματος κινήσεως) είναι κατά την γνώμην μας ούσιοῦδεστάτη. Διότι μόνον έπ' όσον πίπτει και νυν ή άξία του χρήματος ήτοι έπ' όσον ή άξία του μόνον έπ' έλάχιστον χρόνον περαιμένει εις έν σημεῖον ύπάρχει

(1) Τό ύπό των όπαδών της Κρατικής θεωρίας του χρήματος τονιζόμενον ότι τό χρήμα δέν έχει Άξίαν αλλά Κέρος (Geltung) δέν έχει οδδωμίαν σημασίαν διά τά ύφ' ήμών ύποστηρίζόμενα. Λέγοντες Άξίαν δέν έννοοῦμεν καμμίαν έσωτερικήν ιδιότητα του χρήματος ή την Άξίαν ύπό την έννοιαν της φυσικής τιμής του Ricardo αλλά την άξίαν ώς ανταλλακτικήν άξίαν, ώς τιμήν. Ότι τό χρήμα ανταλλάσσεται εις ώρισμένην σχέσηιν πρὸς άλλα αγαθά, τούτο ούδεις δύναται νά άμφισβητήσει μέ κίνδυνον νά άρνηθῆ την φύσιν του χρήματος.

ή δυσαναλογία εκείνη της ύψωσης των τιμών εις τούς διαφόρους κλάδους της παραγωγής ήτις αποτελεί εν εκ των ουσιωδωτέρων χαρακτηριστικών ως είπομεν του φαινομένου της Inflation.

Ἡ ὕψωσις τῶν τιμῶν δὲν ἀναφαίνεται παντοῦ ταυτοχρόνως· μία ὕψωσις εἰς τὸν ἓνα κλάδον τῆς παραγωγῆς ἐπιφέρει ὕψωσιν εἰς τοὺς ἄλλους διότι ὅλοι συνδέονται μεθ' ἑκάστου διὰ τῆς ἀνταλλαγῆς τῶν προϋόντων.

Ἡ πτώσις τῆς ἀξίας τοῦ χρήματος ἐκδηλοῦται κατ' ἀρχάς εἰς μερικοὺς κλάδους τῆς παραγωγῆς καὶ μεταδίδεται κυματοειδῶς μέχρι τῶν ἐλαχίστων καὶ ἀσημοτέρων κλάδων ταύτης. Μέχρις οὗτου ὅμως τὸ κύμα τῆς ὕψωσης τὸ ὅπολον ἤρχισεν ἀπὸ ὀρισμένους κλάδους μεταδοθῆ εἰς ὀλόκληρον τὸ ἐπίπεδον μεσολαβεῖ χρονικόν τι διάστημα καθ' ὃ ἡ ὕψωσις ἀρχίζει ἐκ νέου εἰς τοὺς κλάδους τῆς παραγωγῆς ἀφ' ὧν ὀρμήθη. Ὄστω ἐν δεδομένη χρονικῇ στιγμή ἡ ὕψωσις τῶν τιμῶν εἰς τοὺς διαφόρους κλάδους τῆς παραγωγῆς εἶναι δυσανάλογος.

Ἄλλα καὶ ἄλλος λόγος δυσαναλογίας ὑπάρχει. Ἡ ἀπότομος ὕψωσις τῶν τιμῶν καὶ συνεπῶς ὁ περιορισμὸς τῆς καταναλώσεως δὲν θά ἐπιτρέψῃ εἰς ὅλους τοὺς κλάδους νὰ ὕψωσιν τὰς τιμὰς τῶν κατὰ τὴν αὐτὴν ἀναλογίαν. Θὰ προτιμήσουν ὀρισμένοι κλάδοι παραγωγῆς νὰ περιορίσουν εἰς τὸ ἐλάχιστον τὸ κέρδος τῶν ἡ καὶ νὰ πωλοῦν ἐπὶ ζημίᾳ, ἀρκεῖ καὶ μόνον νὰ δυνηθοῦν νὰ πωλήσουν τε.

Φυσικὰ εἰς ἀπολύτως λογικὸς χωρισμὸς τῆς πληθώρας ἀπὸ τῆς ὑπαρξάσης τοιαύτης εἶναι δύσκολον νὰ ἐπιτευχθῆ δεδομένου διὰ χειριζόμεθα ἐδῶ τὴν ἔννοιαν τῆς *Κέντησεως* ήτις δὲν δύναται νὰ χωρισθῆ τοῦ ἀντιθέτου τῆς τῆς *Στάσεως* εἰμὴ μόνον κατὰ τρόπον ὅστις συνδέεται μετ' τὴν ὑποκειμενικὴν κρίσιν ἑκάστου ἀτόμου. Διότι ἀναλόγως, τοῦ χρόνου τῆς παραμονῆς τῆς ἀξίας εἰς ἓν σημεῖον ὅστις λαμβάνεται ὡς βάσις διὰ τὴν κίνησιν δύναται νὰ χαρακτηρισθῆ μία κατάσταση ὡς πληθώρα ὑπὸ τινος ἐνθ' ὑπὸ ἄλλου ἄλλην χρονικὴν βίσιν λαμβάνοντος ἢ αὐτὴ κατάσταση θά ἠδύνατο νὰ χαρακτηρισθῆ ὡς μὴ πληθώρα. Ἡ λογικὴ λοιπὸν ἔννοια τῆς κινήσεως δὲν εἶναι δυνατόν ἐδῶ νὰ μᾶς δώσῃ ἐκεῖνο τὸ κριτήριον δύναται τοῦ ὁποίου θά χωρίσωμεν ἰν πράξι τὴν πληθώραν ἀπὸ ὑπάρξασαν τοιαύτην. Διὰ νὰ χωρίσωμεν τὴν πληθώραν ἀπὸ τὴν ὑπάρξασαν πληθώραν θά μεταχειρισθῶμεν μίαν ἀντικειμενικὴν ἔννοιαν τῆς κινήσεως, ἀκριβῶς ἐκείνην ήτις ἔχει ὡς ἀποτέλεσμα τὴν δυσαναλογίαν τῆς ὕψωσης τῶν τιμῶν εἰς τοὺς διαφόρους κλάδους τῆς παραγωγῆς, τὸ στοιχεῖον δηλ. ἐκεῖνο τὸ ὅπολον εἶναι ἐν εκ τῶν ουσιωδῶν γνωρισμάτων τῆς Inflation καὶ τὸ ὅπολον εἶναι αἰτία τοῦ τονι-

ομού της κινήσεως εν τῷ ὀρισμῷ της Inflation. Ἄλλα και με αὐτὸ τὸ κριτήριον εἶναι δύσκολον πρακτικῶς νὰ χωρίσωμεν τὰ φαινόμενα, δεξιόμενου ὅτι ἡ Οἰκονομία εὑρίσκειται ἐν κινήσει και εἶναι δυσκολώτατον νὰ ἀνεύρη τις ἀν ἡ δυσανάλογος ὑψώσεις ἀφείλεται εἰς τὴν ἐξέλιξιν της Οἰκονομίας (και συνεπῶς θὰ ὑπάρχη και ἐπὶ σταθεροποιημένου χρήματος) ἢ ἀν αὕτη εἶναι ἀποτέλεσμα της κινήσεως τοῦ χρήματος.

Δ') Τὸ φαινόμενον τὸ ὁποῖον φέρεται ἐν τῷ ὀρισμῷ μας ὡς οὐσιώδες της συνθέσεως φαινομένων ἤτοι λέγεται πληθώρα περιλαμβάνει και τὰ ὑπόλοιπα ἐν ἑαυτῷ. Ἡ θέσις του δηλ. σημαίνει και θέσιν τῶν ἄλλων οἰκονομικῶν φαινομένων ὡς π.χ. αὐξήσεως της ταχύτητος κυκλοφορίας τοῦ χρήματος, ὑψώσεως τῶν τόκων, ἐλαττώσεως τῶν καταθέσεων ('). Ἡ αὐξησις της ταχύτητος κυκλοφορίας ἀφείλεται εἰς τὸ γεγονός ὅτι αἱ ἐπὶ μέρει Οἰκονομίαι βλέπουσαι ἢ προαποθανόμεναι πῶσιν της ἀξίας τοῦ χρήματος σπεύδουσι νὰ ἀπαλλαγῶσιν αὐτοῦ ἐνδύουσαι τὰ διαθέσιμά των εἰς ἐμπορεύματα ἢ ἀκίνητα. Ἡ ὑψωσις τῶν τόκων ἀφείλεται εἰς τὸ ὅτι εἰς τὴν ἀποζημιῶσιν διὰ τὴν στήρησιν τῶν κεφαλαίων προσιθεται και ἀσφάλεια κατὰ της πτώσεως της ἀξίας τοῦ χρήματος. Ἡ ἐλάττωσις τῶν καταθέσεων ἀφείλεται εἰς τὴν προσπάθειαν της ἐπὶ συντατῶν ἐλάχιστον χρόνον διατηρήσεως τοῦ χρήματος ἐκ φόβου μήπως τοῦτο ἀπώλεση τὴν ἀξίαν του. Ὅλα τὰ ὑπόλοιπα οἰκονομικά φαινόμενα της Inflation εὑρίσκουσι ὡς βλέπομεν τὴν θέσιν των με τὸν ὀρισμὸν της πληθώρας ὃν προτείνομεν.

Τοιοιουτρόπως ἐπιτύχομεν νὰ δώσωμεν ἐπιθέτως πρὸς ὅλους τοὺς προηγουμένους ὀρισμοὺς ὀρισμὸν ἀποδίδοντα τελείως τὴν οὐσίαν της Inflation και ἀνευ της ἀναμίξεως οὐδενὸς ὑπομεμεικτοῦ στοιχείου.

Με βέσιν τὴν ἔνοιαν της Inflation δυνάμεθα νὰ προδῶμεν εἰς τὸν ὀρισμὸν τοῦ ἀντιθέτου της τοῦ Ἀντιπληθωρισμοῦ της Deflation

Αὕτη θὰ ἦτο ἡ ὑψώσις της ἀξίας τοῦ χρήματος, της ὑψώσεως και ἐδῶ νοουμένης ὡς κινήσεως και οὐχι ὡς ἀποτέλεσματο; κινήσεως, ὅλων ὅσων ἀνεπτύχθησαν σχετικῶς με τὴν Inflation ἰσχυόντων ἀντιστρόφως διὰ τὴν Deflation.

Πῶς θὰ χαρακτηρισθῇ νῦν ἡ κατάστασις ἢ ἔχουσι ὅλα τὰ χαρακτηριστικά της Πληθώρας ἢ τοῦ Ἀντιπληθωρισμοῦ πλὴν τοῦ συναιετοῦ και συνεπῶς τοῦ της δυσαναλογίας της ὑψώσεως τῶν τιμῶν εἰς τοὺς διαφόρους κλάδους της παραγωγῆς, της πιθανότητος πρὸς ἐπανάληψιν της κινήσεως οὗτης μεγάλης;

(1) Τὰ φαινόμενα ταῦτα εἰδικῶς ἐπιέρχουσι ἐν μόνον ἐπὶ Πληθώρας ἀλλὰ και ἐπὶ Πληθωρικῆς καταστάσεως.

Τὴν τοιαύτην κατάστασιν χαρακτηρίζομεν Πληθωρικὴν ἢ Ἀντιπληθωρικὴν. Ἀποτέλεσμα ὡς βλέπομεν τῆς ἐργασίας ταύτης εἶναι, εὐ μόνον ὁ ἀκριθὴς ὀρισμὸς τοῦ φαινομένου τῆς Πληθώρας ἀλλὰ καὶ ὁ χωρισμὸς δύο διαφόρων φαινομένων, δηλ. τῆς Πληθώρας καὶ τῆς Πληθωρικῆς καταστάσεως καθὼς καὶ τοῦ Ἀντιπληθωρισμοῦ καὶ τῆς Ἀντιπληθωρικῆς Καταστάσεως, τὰ ὅποια μέχρι τοῦδε ἐθεωροῦντο ὡς ἓν.

Καὶ μίᾳ ὀνοματολογικῇ παρατήρησις.

Ἡ λέξις «πληθώρα» διὰ τὸν χαρακτηρισμὸν τοῦ φαινομένου τῆς Inflation εἶναι ἀνεπιτυχῆ, διότι ἀκριγνύει ἀσυναισθῆτως εἰς τὸ γενικῶς ἀνεγνωρισμένον φαινόμενον, τὸ ὑποκειμενικὸν στοιχεῖον τῆς ἐξηγήσεως τούτου διὰ τῆς ποσοτικῆς θεωρίας. Ἡμεῖς θὰ προτιμῶμεν ἀπέριωρ τὴν περιέργως ἤχουσαν ἀλλ' ὀρθοτέραν λέξιν, ἣν ὁ Καλιτσουνάκις ἀναφέρει ἐν τῇ μελέτῃ του «Περὶ Θεωρίας τοῦ Χρήματος καὶ Πολιτικῆς τῆς Νομισματικῆς Ἐξυγιάνσεως» (σελ. 19). Ἐξοῦδθαις.

